

67 // 1. old.
Tekints a múltakra, nézz a jövődre...

(Batsányi)

SZÜLŐFÖLDEM A GELLÉRT- HEGY

Konokul vallom: az ember élete igazában tizennyolc éves korában kezdődik. Ekkor már nyitott szemmel néz körül. Ismeri a világ mértékegységeit. Meg is mért egyet-mást. S ami a legfontosabb: már térdre bukott, megsérült, felkelt, leporolta magát. Ami előtte volt: tenger alá merült kontinens. Már csak a harangjait

halljuk nagy ritkán. Néha még felvilágnak a fényei. Szülőföldem a Gellérthegy. Tizennyolc évesen, egyetemi éveimre kerültem ide. Itt eszméltem. Azóta a hegyen lakom.

A Gellérthegyhez nem Gellért püspök legendája vonzott. A történet, amit a kegyes püspökről és az éjsza-

kában éneklő, a gazdája kézimalmát forgató asszonyról feljegyeztek, meg-alázó: a szolgaság dicsérete. Mert mit is mondott az ágyába készülő püspök? *Boldog ez az asszony, ki más hatalma alá vettette, tartozó szolgálatját ily édesdeden, morgás nélkül, vígan teljesíti. S ezzel párnájára hajtotta fejét, míg az asszony tovább örölte a gabonát az éjszakai órán.*

A Felvidék Sienájából, a csupa-kő városból. Lócséről kerültem Budapestre. Falak, mindenfelől falak fog-ságából. A szabad lélegzetre vágytam. Itt a Gellérthegyven lélegezhettem a legnagyobbat.

A hegyről letekintve az egész város kitarukozott előttem. Amott, távol, a Keleti pályaudvar — ott érkeztem. Ez a ferde, hosszú csík az Üllői út: itt állnak a klinikák és előttük Kosztolányi Dezső szagos, virágos fái — ti adtok majd kedvet, tusát, ti lesztek az ifjúság, fordítottam le a magam életére a híres verset. Már el-határoztam, hogy medikus leszek.

Tovább nézelődtem.

Az a félgömb a Bazilika kupolája lehet. A tövében találok a Nyugat szerkesztőségét — ott dolgozik Móricz, Babits, Krúdy, Tersánszky. Meg fogok ismerkedni velük, novellákat fogok írni magam is, írásaim majd a *Nyugatban* jelennek meg. Mert csak azért leszek medikus, hogy rögtön író lehessenek. Előbb meg kell ismernem eljövendő tanulmányaim tárgyát: az embert. A szorongatott, boldog, boldogtalan, s végül mindig elromló szerkezetet.

Mohón kutattam tovább.

A tetők rengetegében hol villan fel a Zeneakadémia? Mert oda is rögtön el kell mennem: látni Bartók Bélát, hallani a zongorajátékát. Elsüllyedt gyerekeveim nagy szerelme volt a Bartók gyűjtötte dal: *Elindultam szép hazámból...* — apám hangle-

mez-gyűjteményének fénylő kincse maradt mindmáig ez az első Bartók-lemez.

Alattam a Hullámfürdő meztelensége nyüzsgött. Még forrón tűzött a kora őszi nap. A medence partján fürdőruhás nők feküdtek hanyatt. Ismerni fogom-e valamelyiket?

De szerelmes lettem a Gellérthegybe utcaneveikért is. Lócsét egy kiirtott tölgyerdőre építették, a Gellérthegy villáit kiirtott szőlőkre. És ahogyan a lócsi pincékben tavasszal még mindig nyugtalankodtak a tölgyek megmaradt gyökerei, itt a hegyen az utcatáblák őrizték a múltat: *Villányi út, Ménesi út, Somlói út, Serleg utca, Bakator utca*, mind egymás szomszédságában. Vörösmarty versét kellett mondanom magamban az őszi fényben:

1975 SEP 16

712.21

Tükör

**Mi szép vagy kolna Ménes oldalán!
Borod setét, mint a cigány leány.
És benne a szív édes lángja ég.
Kuruc, tatár! Csak ilyen kéne még.
Csapláros, méregkeverő!
Ménes borából adj elő!**

Lehetett más választásom? Évekig a Ménesi úton laktam.

Pedig beköltözhettem volna a Pipacs utcába is. Vagy a Szüret utcába. Csábított a Himfy lépcső is. És később valóban elcsábultam Mátyóki Ádám utcájába, a Ménesi útról a szomszédba.

Itt éltem, itt írtam. Itt lakott nagyon régen az a fiatal asszony is, akit később a novelláimban Zsuzsának kereszteltem el. A Gellérthegyről jártam a Nyugat szerkesztőségébe, majd különböző könyvkiadókbá. Innen siettem a Zeneakadémia koncertjeire is. S jött egy év, amikor a hegy

az aknatúzbén térde roskadt, s vele a ház is, amelynek pincéjébe kellett húzódnom.

Évekig készültem rá, hogy regényben megírom a hegy alkatát. Útjain, meredek lépcsőin, tavaszi kertjei felett, a lejtőin mindig a költészet futott előttem. A hegynek nyáron felejthetetlen napjai, hetei vannak. Éjszakai csöndben olyan félhangokkal lélegzik, amelyeket Debussy ütött le zongorán. Néha hűvös zúgásban és ezüstporzásban él, mintha egy víz-esés szomszédságában költözött volna. A szél Shelley verséből érkezik a fák koronáiba.

Novelláimba, darabjaimba beleírtam a hegyet. Még egyik könyvem címébe is az éjszakáit. Nemcsak én magam, sok hősöm is itt él. Kis filmfelvém van, színes képekben őrzöm mind a négy évszakot. A ház előtt, melyben lakom, időnként megáll egy kocsi: szemérmes fiatalok szöknek ide csókolózni.

A Himfy lépcsőn láttam a szerelem kancsi csodáját: a lépcső tetején egy lány langyos, lassú nyári esőben etetett friss, párolgó káposztás kockával egy fiút. Megindító, tilos szerelem lehetett: a lánynak ki kellett szökni az éhes fiúhoz. Azóta nem látom őket. A következő fejezetben a lány nyilván behívhatta már a fiút egy hagymás rostélyoshoz.

És itt a hegyen gyűjtöm ősszel a kanyargó utakra koppanó rőt vadgesztenyét. Már évek óta nem cigarettázom. Ábrándjaimat nem füstbe rajzolom már — a cigaretta álmokat, történeteket sugalló füstje helyett vadgesztenyével játszom. Leteszem a vadgesztenyét a kéziratpapírra — és körülírom.

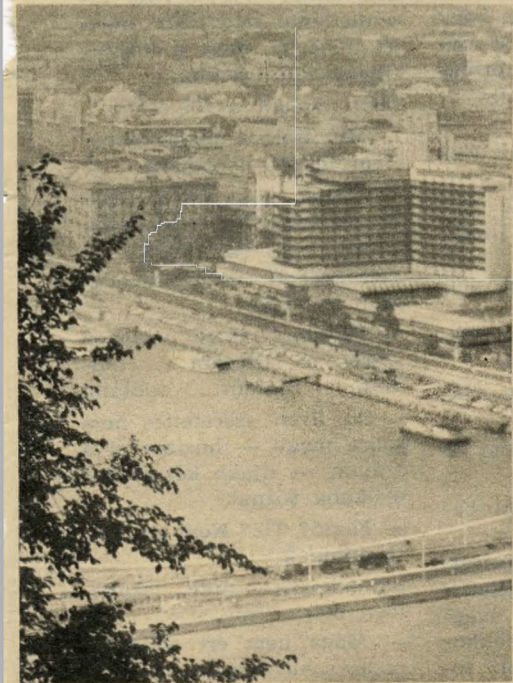
Ez a vallomás is így született.

Télés Évelre

2020.09.16

FOTÓ: SZALAY ZOLTÁN

TÜKÖR

1975. SZEPT. 16. * XL. ÉVF. 97. SZ. ÁRA: 4,— FT

